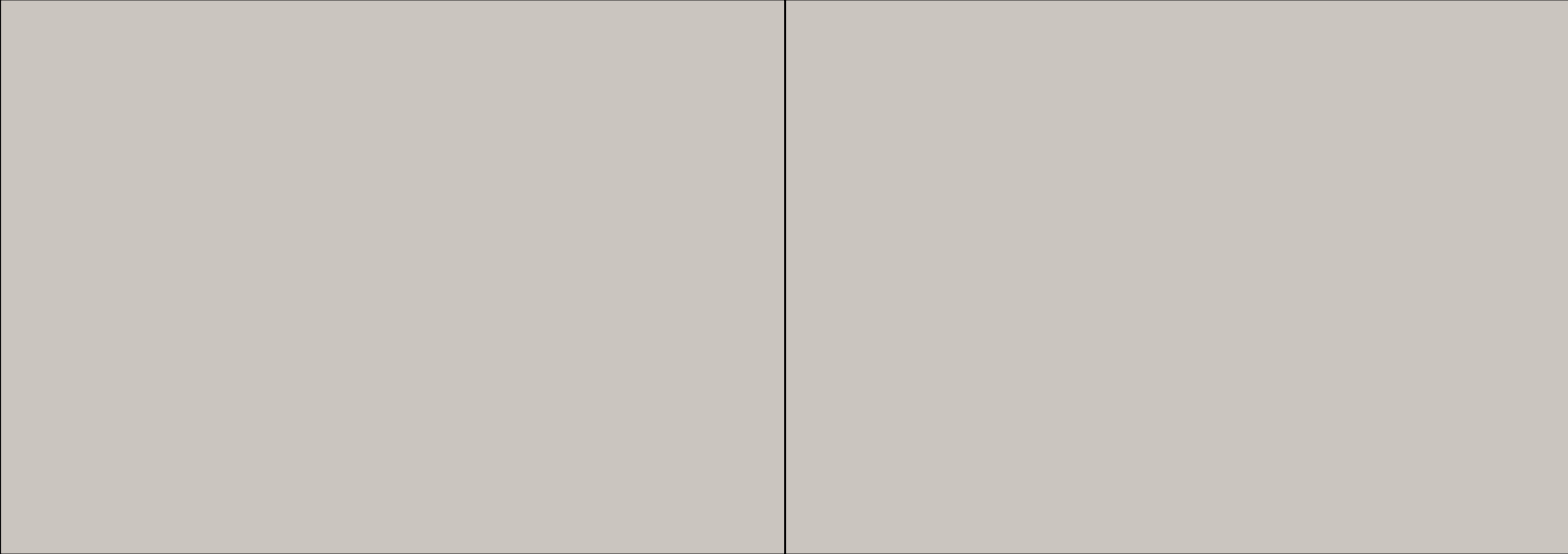

ВЕРШНИКИ ДОЛІ

БОГОМОЛОВА АЛІНА

16+

АЛІНА БОГОМОЛОВА

ВЕРШНИКИ

ДОЛІ

Каліки

АЛІНА БОГОМОЛОВА

ВЕРШНИКИ

ДОЛІ

Щоденник із диктофону

м. Бориспіль
Видавництво «Каліки»
2020

УДК 82-9

Б74

Б74 Вершники долі / Аліна Богомолова. — Бориспіль : КАліки, 2020. — 82 с.

ISBN 978-966-XXXX-XX-X

Поки всім дітям розповідали казки на ніч, я обожнювала слухати розповіді з робочого дня тата й мами. Виріши, я зрозуміла, що в їхніх казках занадто багато реальної правди, ін’єкцію якої час ввести в маси.

Головними героями «Вершників долі» є головні герої 2020 року — лікарі. Це люди, які мають найщиріший сміх, бо цінують його в кожному несерйозному випадку. Навіть якщо це стосується прямої кишки. Це люди, які мають найгіркіші сльози, бо навіть звичайне дівоче «допоможіть» болісніше шприця проколює серце. Навіть якщо вони бачили наслідки сотень аварій. У цій книзі зібрані унікальні історії та думки лікарів, які змушують задуматися над повсякденними, проте дуже важливими речами.

Чи справді кожне життя вважається цінним? Як виглядає смерть? У чиїх руках все ж таки фатум пацієнта? Шукайте відповіді на ці та багато інших запитань на сторінках «Вершників долі».

УДК 82-9

© Аліна Богомолова, текст, 2020

© Аліна Богомолова, обкладинка, 2020

© Аліна Богомолова, фотографії, 2020

© Видавництво «КАліки», видання, 2020

ISBN 978-966-XXXX-XX-X

Усі права застережено

Садочок не працював. Ми не знали, на кого тебе залишити.

Тому вдягали на тебе свою форму й брали з собою на операцію.

Мама й тато

Здоров’я найкращим у світі батькам...

МУ ВМЕСТО СМЕРТИ И З ПОБЕДЫ

МАГІЯ ГРИВНІ

У дитини заболів живіт. Привели хлопчика тато з мамою та й попросили лікаря подивитися, що ж трапилося з малечою. Дитина, не довго думаючи, загорлопанила: «Ні! Я не буду! Я боюся!». А хлопчині вже, як ніяк, 5 років. Почалися ж перемовини. Нічого не спрацьовує, ніякі вмовляння не допомагають. Сидів собі з величезним небажанням, аби його дивилися, та й вирішив, що настав час плакати. А лікарня — місце дивовижне. Тут повітряно-крапельним способом може передатися не лише болячка, а й істерика. Лікар подумав, чим він гірший за малого пацієнта, та й собі почав нервувати. Його ж чекають інші люди. У нього ж хворі точно не вилікуються від магічної потужності крику хлопчини!

Раптом тато 5-річної сирени дістає просте й економне рішення проблеми. Паперову гривню. Куди дівся той крик? Де зник страх? Як сховалася та болячка? Відповіді на всі ці запитання знає та сама велична одна гривня. Проте й дитина була задоволена, що животик більше не болить, і лікар радий, що допоміг пацієнту, і батьки спокійні, що сину краще. У всіх свято! Малеча пішла з лікарні щасливою, а тато з мамою ще щасливіші.

РУЧКИ ПОМИТИ

Не перестаю дивуватися винахідливості людей, що живуть у гуртожитку. У цьому випадку баба Галя продемонструвала ще й тиху наглість.

Усе розпочалося зі звичайного миття рук. Ну як можна відмовити бабусі в лікарні, що просить помити руки? То ж гріх не лише на свою душу, а й на совість усіх предків, сучасників та наступних поколінь. «Звичайно, чому й ні», — хором заспівали медсестри. Аби ж хтось знав, до чого це призведе! Ну помила та й помила. «Ой дівчатка, а можна я у вас вмюся?», — теж прохання в межах результату розумного, у стінах мети гігієнічної. Усе нормально. А розвиток подій вийшов таким:

- Ой дівчатка, у вас така водичка гаряча, я ручки помюю.
- Ой дівчатка, я у вас тоді заодно і вмюся.

Ой дівчатка, — далі Галя вже й не питала, сама брала простирадло, та і шла собі спокійно митися.

Роздягнулася спокійненько, набрала ванну, збентежила пацієнтів. Стандартний набір дій Галі в лікарні.

- Чого це у вас людина тут миється? — запитання, що ставиться вкотре.
- Не чіпайте мене. Я зайнята. Я купаюсь, — Галя знає свою справу.

Скільки днів, скільки ночей промайнуло... а Галя вже, як рідна, приходиться у лікарню, аби помитися. Чого ж його страждати в гуртожитку, якщо в дівчат така водичка гаряча є?

БАБУСЯ І ТАКСІ

Привезли в той день до лікарні одну наполегливу бабусю. Сусіди викликали швидку, тож день поповнився ще однією скаргою на біль у животі. Оглянули, дослідили, однак нічого серйозного, що потребує госпіталізації, не знайшли. Тож вона вирішила полежати собі на кушетці в приймальному відділенні. «Я додому не піду! Мені там сумно, нудно, і нема, чого робити», — такою була несподівана аргументація бабусі залишитися в лікарні. Проте ввечері її позиція змінилася, як проблеми у 2020. Одна краща від іншої. Тож жіночка захотіла додому. Полежала, відпочила, погрілася. Пора і стіни рідні знати.

На її щастя, якраз тоді було кинуте зерно коронавірусу. Тож хоче вона собі додому, як забігає чоловік до приймальної. «Допоможіть, будь ласка! Дружині погані, мабуть, ковід, бо висока температура», — слова, які б злякали тоді будь-кого. Але не бабусю.

- Ой синку, відвези мене додому.
- Бабусю, я поки зайнятий.
- Та я тебе прошу, ну будь ласка, відвези.
- Моїй жінці погано. Давайте я зараз із нею розберуся, а потім відвезу вас.
- Та я ж додому так хочу. Відведи мене на п'ятий поверх! Бо я ж сама не дійду.
- Бабусь. Обіцяю. Як тільки вирішу свої проблеми, одразу тебе відвезу. Спочатку з дружиною розберуся, потім із тобою.
- Ну добре. Я тебе чекатиму.

Того чоловіка бабуся так і не дочекалася. Проте отримала шикарне обслуговування, якого ніхто не очікував. Чоловік викликав таксі й дав водію завдання відвести стареньку на п'ятий поверх. Привезти, то він, звісно, її привезе. А йти з нею кудись він чого це раптом має? Однак у кого гроші, той і має рацію.

Бабуся була з комфортом доставлена у квартиру. Коли медсестри згодом дізналися, скільки чоловік заплатив таксисту, були готові привезти її туди-сюди й назад. Та будь-хто був би готовий відвезти бабусю та допомогти піднятися на п'ятий поверх за 1000 грн. Ви правильно побачили. То не опечатка. За 1000 грн. Інколи допомагати стареньким доволі вигідно.

СЛОН

Привели малечу. Уже знайомий хід подій: боїться, не дає лікарю провести огляд, плаче. Як же вмовити? Пояснюють, що це не болісно та ще й, виявляється, не страшно. З горем навпіл із четвертини погодився, щоб йому помацали животика. Бо ж старші сказали, що то буде, ніби мурашки пробіжать. Що ж ви думаєте? Вердикт був винесений наступний: «Ви казали, що то, наце мулафки буде. А то цілий слон ніби пробігся!»

- Як часто ви зустрічаєте конфліктних пацієнтів?
- Щодня.
- На що жаліються?
- Нині це переважно пов'язано з ковідом. «Ви дуже довго обстежуєте на корону!», «Чому ми так довго сидимо в приймальні?», «Чому нема місць в інфекційному відділені?», і те і се, п'яте-десяте та ще і тридцять третє зверху догори дригом.

- Я бачила декілька разів циган у лікарні. Мабуть, із ними теж є цікавий випадок.
- Кожен випадок із ними цікавий. Ми не можемо їм нічого ні пояснити, ні розповісти, бо вони нас просто не слухають. Стоять, по-своєму галдичуть, а ми ж їхньої мови не розуміємо. Та і якщо одному треба в лікарню, його супроводжує весь табір.
- І як ви з ними спілкуєтесь?
- Тут два варіанти. Або спокійно, або з ругнею.
- А чому ви сваритесь?
- Бо від нас вимагають те, що ми не можемо їм надати.

ЦИГАНИ І ЛІКАР, ЯКОГО НЕМА

Прийшли одного разу до нас цигани. У дитини боліло горло, тож вони вимагали лікаря. Ми їм пояснили, що, на жаль, у лікарні зараз немає цього спеціаліста, але вони можуть пройти обстеження в іншому (платному) кабінеті. Спокійна відповідь не змусила себе чекати:

- Чому ми маємо туди йти?
- Бо іншого лікаря, на жаль, немає.
- Нехай він до нас прийде.
- Зрозумійте, у нього інші пацієнти. Він не може до вас прийти.
- Так а нам сюди треба. У нас у дитини горло болить! Нам лор потрібен!
- Я ж вам кажу, що лор є лише в платному кабінеті. Ви можете туди підійти й дитину оглянуть там. Або ж вас подивиться інший лікар тут.
- А нам не треба інший. Нам треба саме цього лікаря!
- Тоді йдіть у платний кабінет.
- Там черги. Ми їх стояти не хочемо.
- Ми, на жаль, більше нічого вам запропонувати не можемо.
- От коли Зеленський сюди приїжджав, було набагато краще! Ну нічого. Ми напишемо йому листа, аби він приїхав!
- Пишіть, — тут нам зовсім страшно не стало.
- А ми й напишемо! — табір тримав нерви медсестер на тонкій межі.
- Якщо ви будете себе так поводити, ми викличемо поліцію. Вам потрібен лор – пройдіть до платного кабінету.

Далі вони своєю мовою щось пробелькотили й вирішили, що проблем із поліцією їм не треба. Мабуть, усе, що вони хотіли сказати, вони вже висказали. Нам.

- *На вас цигани хотіли скаржитися Зеленському?*
- *Хотіли, так вони ж писати не вміють.*
- *Як не вміють?*
- *Отак. До школи не ходять, писати не вміють.*
- *Та як це так? Узагалі ніхто не вміє? Як же вони живуть?*
- *Та отак це. Чоловіки інколи хіба що. Жінок ще не бачила грамотних. Ми просимо їх розписатися, а вони хрестика нам малюють. Розбавляють нам журнал своїми каракулями, замість підписів.*

ЯК ЗАГУБИТИ ДИТИНУ В ЛІКАРНІ

Була в нашій сім'ї й така ситуація. Через хлорування води закрили садочок. Що робити з дитиною? Куди її дівати? Вирішили взяти на роботу. Прийшли ми з донькою, вона собі гуляла, бігала коло мене. Ідемо спокійно. Аж озираюся... нема дитини! Де вона? Що з нею?

Бігом по всій території шукати. На вулиці, з вулиці, біля одного виходу, біля іншого виходу. Нема! Хотіли вже й поліції викликати. Пропала ж донька і знайти не можемо! Уже й пів лікарні долучили, уже й оббігли все, що тільки можна й не дуже. А дитини так і не знайшли. У мене вже сльози на очах, кипить, бурлить істерика. Бо ж не знаю, що робити, де ще шукати малечу.

Аж раптом. Біжить моя дитина. Така радісна. З цукерками, печивом, фруктами. Я ж до доньки:

- Де ти була?!
- В раперонції! — у цій відповіді стільки гордості в 90 см росту ніхто не міг вмістити, як моя Аліна.
- Що ти там робила?!
- Вирши читала. Пісні співала. Мені осьо диви, скіки всього надавали.

Я думала вб'ю її на місці. Потім зраділа, що, нарешті, моя маленька знайшлася, вона задоволена, усе добре. Та й була не хто зна де, а в «раперонції». Якщо людською – в операційній. Про те, що це операційна, я дізналася пізніше. Коли зустріла дівчат, які так щедро нагородили мою Аліну за такий визначний ранковий творчий вечір. Поки я питала дитину, де ж вона була, і паралельно обдумувала, якби її так не болісно трошки вбити, медсестри стояли поруч, на сходах. Дякую їм, що не змогли відпустити доньку саму і прослідкували, чи без пригод вона дійшла до мене. Не витерпівши мого вибуху питань і злості, дівчата підійшли й заспокоїли, що все нормально.

Як же доця потрапила на лікарняну сцену? Медсестри йшли і про щось розмовляли, як раптом плигає моя дитина назустріч.

- О. Аліно, а ти що тут робиш?
- Гуляю.
- Так пішли до нас. Ти ж наче віршики якісь знаєш або пісеньки.
- Ходьомте, — і пішла собі, як ділова ковбаса.

У матері ледь серце декілька разів не зупинилося. А дитина просто-напросто вірші в раперонції розповідала. Та я була така щаслива, бо донька знайшлася, що мій гнів уже й не лише корова, а вся худоба міста язиком злизала.

ТАК А КОНЯКА ДЕ ДІЛАСЯ

Привезли сімейну пару. Дружина супроводжувала чоловіка, який упав із коня та відповідно отримав травми. Опитування проводив лікар Василь Павлович Гутирь:

- То Ви виходить впали з коня?
- Так. Їхав та й упав.
- Так, лікарю, він їхав і впав, — обов’язково підтвердила жінка.
- Тихо, тихо, тихо, тихо. Нехай сам розповідає. Їхали Ви, отже, на коняці та й упали?
- Так, лікарю.
- Так а де впали?
- Ну як де. Їхав собі й упав.
- Ага. Тобто Ви впали з коня, правильно?
- Правильно, лікарю.
- Ну то Ви впали, а кінь де дівся? — питання стають усе більш захопливі.
- Лікарю, я ж не знаю. Я впав, ударився головою, скоріш за все втратив свідомість. Я не пам’ятаю, де дівся кінь.
- Ага. То Ви впали. Так а кінь де?
- Лікарю, я не знаю.
- Лікарю, так він десь пішов!, — нічого нема кращого у світі, ніж підтримка дружини, коли тебе питають, куди дівся кінь.
- Так, а ну тихо, тихо, тихо. Вас не питають. Тихо. Добре. А як Ви падали?
- Лікарю, я ж не знаю, як я падав. Просто впав, втратив свідомість.
- Так а кінь де?!
- Та не знаю я! Я не бачив! Я свідомість втратив! — тут пацієнт уже потроху втрачав терпіння.
- Так а де Ви впали?
- Лііікаарююю. Я ж їхав на ньому. Я не пам’ятаю, де я впав.

Чоловікові невдовзі пощастило: розмова з лікарем завершилася. У результаті він залишився в лікарні з діагнозом струсу мозку.

- *І все ж таки дізналися, де коняка?*
- *Ні. А хто її буде шукати? Чия коняка, той нехай і шукає. Пішла, мабуть, собі додомцю, у конюшню.*
- *Як завершилася розмова?*
- *Лікар написав історію, назначив лікування.*
- *А як закінчився цей весь діалог? Бо виглядає він трохи безкінечним.*
- *Так а що його продовжувати, якщо чоловік одне й те саме відповідає?*
- *Бо в нього одне й те саме питають! Лікарю просто набридло?*
- *Просто набридло.*
- *А хто він узагалі за фахом?*
- *Нарколог.*

БАБУСЯ І ПРОБЛЕМИ МОЛОДОСТІ

Привезли бабусю років 80. Жаліється на високий тиск, болі в голові і т.д. і т.п. Уже згаданий раніше невгамовний лікар розпочинає не менш шокуючий діалог:

- Ага. Високий тиск, голова болить, нудота... так. Ага. Ага. А коли у Вас востаннє були місячні?
- Боже, лікарю! Що Ви таке питаєте?
- А що я таке питаю?
- Та коли ж вони в мене були... я вже й забула, що це таке!

Василь Павлович точно знає, які запитання є доречними! Однак на вигляд бабуся ще й затанцювати могла непогано. Доволі активненька, 80 років їй точно не пасували. І хоча сміятися з пацієнтів вважається неетично, цей лікар був зіркою кожного огляду.

ХТО ТАКИЙ СОЛОВЙОВИЧ

Прийшли до нас працювати молоді медсестри. Вони не знали, що помер мер Борисполя Федорчук Анатолій Соловйович. Дівчата з Яготинського району, нащо воно їм треба? Кожного дня хтось помирає, кожного дня хтось приходить і каже, що має підозру на ковід, бо контактував із хворим. У направленні обов'язково вказують, звідки людина заразилася. Якщо відомо ім'я, його й записують.

Отож почали приходити поважні чини з оточення колишнього мера (коли ж ще здати тест, як не після смерті хворого). Новенька медсестра заповнює направлення одного чоловіка:

- Ви знаєте, з ким мали контакт?
- Так, з Анатолієм Соловйовичем.
- Як його прізвище?
- Федорчук.
- Далі. Ім'я та по батькові.
- Анатолій Соловйович.
- Ну я у Вас питаю по батькові.
- Так Соловйович.
- Шановний, Ви мене не зрозуміли. По батькові мені треба написати. Федорчук Анатолій, а далі як?
- Тож я кажу – Соловйович, — терпіння в обох стає все менше й менше.
- Ні, ну я ж серйозно питаю. Скажіть мені прізвище, ім'я, по батькові того, з ким мали контакт!
- Та я ж кажу! Федорчук Анатолій Соловйович! Стоп. Ви не знаєте, хто це?
- Чому я маю його знати?! У нас купа людей, які контактували з ковідом!
- То я ж Вам так і диктую. Федорчук Анатолій Соловйович. Соловйович – це по батькові.
- СОЛОВЙОВИЧ – ПО БАТЬКОВІ?!

Добре, що цього не чув сам Анатолій Соловйович. Тепер нехай нічого його вже не тривожить...

* Я: - Були випадки, які змушували тебе сміятися?

Т: - Та хоч мільйон. Скільки хочеш.

Я: - Найяскравіший?

Т: - Оце нещодавно знову витягував...

Я: - Знову пряма кишка?

Т: - Знову пряма кишка!

М: - Що ти вже знову витягнув із тієї прямої кишки?

Т: - Свічку. Напарник не захотів витягувати. Прийшла до нас сімейна пара. Та ще й молодчинки такі десь об 11 ночі. А ще й чекали довго, приблизно годину. Бо в мене прийом, багато народу сиділо.

М: - Так а трапилося що?

Т: - Та ж свічку засунули.

М: - Так чоловік?

Т: - Та жінка. Звичайна свічка, — водночас показує розмір.

Я: - А щось не пов'язане з прямою кишкою?

Т: - Хахаха. Щось не пов'язане з цим...

М: - Розповідаю. Була така ситуація. Привезли жінку із шизофренією, і твій тато їй дуже сподобався.

Та й каже йому: «Лікарю, я вам подяку випишу! Скажіть, будь ласка, своє прізвище». Тато сидів, сидів.

Писав, писав. Вона ж знову до нього: «Лікарю, так яке прізвище?». А той їй: «Трртпркевич». Вона сто-

їть: «Трп..Трп...». Ми вже всі падаємо з гоготу, а жінка просить повторити. Тато ж знову їй каже:

«Трртпркевич!». Вона й собі заводить пісню: «Трп... Трп...». Нам уже погано всім від сміху, а та бідна

сидить і трртпркає!

ДУСЯ

Був у нас ще один незвичайний випадок. Цього разу вже з нашою лікаркою. Працювала анестезіологом. Викликала до себе додому швидко, на жаль, не пам'ятаю вже причину. Ну точно не чайок із тортиком попити.

Отож сидять, заповнюють бланк пацієнта, де вказуються ПІБ, рік народження і под. (важливо зауважити, що в цьому документі не обов'язково диктувати повне ім'я). Питають у жінки прізвище та ім'я. Ну вона й відповідає: «Спис Дуся». Трошки збентежилися. Вирішили перепитати: «Те, що ви Дуся, ми зрозуміли. Але ж якби...». Та ще й незручно якось пояснити! Пройшов, звісно, деякий час, поки вияснили, що звати Дуся з прізвищем Спис. А чується ж точно щось інше. А ще, як потім дізналися, що це ще і своя людина... ото вже й гігі та гага тоді розвели.

МУ МОБЧАНУ ТРО ТУЧНЕ

ЯК НЕБЕЗПЕЧНО БУТИ МАФІОЗИ

Сидимо собі, працюємо. Чуємо: швидка привозить чоловіка з вогнепальним пораненням. А історія була така.

Прилетіла до нашого аеропорту «Бориспіль» родина Олега (Аліка) Дзюби із Сімферополю. Тікали вони від бандитів, бо самі були такими ж. «Мафія на мафію». На жаль, в аеропорту їх зустріли гарячими пострілами колеги-конкуренти. Так «Бориспіль» став «повітряними воротами» не лише між країнами, а й між світами живих і не дуже. Довелося пройти крізь ці ворота 16-річній доньці Дзюби. Вогнепальне в голову. Квиток в один бік...

Батька лише поранили. Одразу привезли до лікарні й миттєво долетіли до операційного кабінету. Ще скоріше на територію ЦРЛ долетіли ОМОН, поліція і всі подібні їм товариші. Стрільці не очікували такого результату. У їхніх планах не передбачалося живого Дзюби.

Поки чоловік лежав у хірургічному відділенні, треба було вирішувати питання життя і смерті. Гарантія, що його не збираються залишати в живих, була бетонна. Стільки охорони на той час ще Бориспільська центральна районна лікарня (нині її перейменували) не бачила навіть під час візиту Зеленського. Отож вирішили надіслати гелікоптер, аби Дзюба міг втекти закордон. Замовити транспорт раз плюнути. Знайти місце, де його посадити, 10 разів подумати. На криші? Не вийшло. У дворі? Теж не варіант.

Зрештою однієї темної ночі, о 3 годині, під прикриттям, у спецмашині, чоловіка вивезли з території лікарні.

Проте люди з кримінальним способом життя доволі цілеспрямовані. Мали на меті застрелити Дзюбу, то і згодом досягли її...

ПРОСТИРАДЛО

25 березня 1999 року запам'яталося українцям як страшна трагедія для всього народу. На автотрасі міста Борисполя сталася аварія, у результаті якої загинув політичний діяч, лідер Народного руху України, В'ячеслав Максимович Чорновіл.

Їхали чоловіки собі спокійно, як раптом, ніби нізвідки, з'явилася велика машина. На перехресті вони зіштовхнулися. Кажуть, що це організовано спеціально, аби вбити Чорновола. Бо сам діяч і справді помер, а водій авто, що спричинив аварію, вискочив із транспорту і втік у невідомому напрямку. В'ячеслав Максимович загинув на місці ДТП. Водію політика пощастило більше, тому його миттєво відправили в нашу операційну. Хоча згодом йому надавали допомогу в київській лікарні.

А Чорновола загорнули в простирadlo й відвезли до моргу. Точніше, я загорнула. Тіло було все в саднах, синяках, мало багато рваних ран. Щоправда, перед цим мені задали трохи неймовірне завдання. Я мала знайти чисте нове простирadlo, адже В'ячеслав Максимович не остання людина в історії країни. Звичайно, я розуміла, що навіть у таких обставинах треба поважно ставитися до нього й надавати гідні послуги. Але ж де я о 3 годині, уночі, буду шукати новесеньке простирadlo?! Тож поки країна готувалася горювати за знаменитим громадським діячем, я бігала й горювала, чим би його вкрити...

Зранку вже приїхали люди з певними політичними посадами і, звісно, преса. Розмова велася з головним лікарем. Ніхто тоді не питав, хто і як піклувався про тіло видатного українського лідера Чорновола В'ячеслава Максимовича.

ДАША

Найчастіше в нас тяжкі випадки після аварій. Ця мені запам'ятається надовго. 11 вересня 2020 року в ДТП потрапила маршрутка Київ–Кіровоград на трасі Київ–Бориспіль, унаслідок якої постраждали 16 людей.

Найбільш шкода мені було Дашу. Їй усього лише 21 рік. Виглядає дуже тендітно. Дівчина маленька й худенька, наче горобеня. Коло всіх бігають, а їй як наймолодшій приділяють мало уваги. «Допоможіть мені, будь ласка. Не покидайте мене! Мені страшно», — згадую її слова, і хочеться плакати. Лежить собі така малесенька. І така розгублена. Я їй поясню, що є пацієнти, яким потрібна термінова допомога, і прошу її почекати. Адже зовні вона виглядає краще, ніж інші. Нічого не зламано, помітних серйозних травм немає. А вона й далі повторювала, як їй страшно. Мені теж було важко, але я й далі її заспокоювала і прохала трохи потерпіти. Потім я привезла її на комп'ютерну томографію, де виявилось, що в дівчини перелом черепа. Ми негайно зателефонували нейрохірургу, а Дашу попередили, що треба побрити голову.

- Ой, це я тепер лиса буду...
- Дашо, та ще виросте твоє волосся.
- Ой, та що ж це буде...
- Дашо не зли мене.
- Добре, добре. Я терпітиму.

Нам уже кричать, що операційна готова. Дівчину прооперували успішно. Згодом її відвідали хлопець та мама. Тижень Даша пробула в лікарні. З букетом квітів від коханого сама сиділа, як квітка. Я їй побажала щасливого життя. На тому ми й попрощалися.

НОВИЙ РІК

Привезли до нас труп дівчинки та двох живих підлітків. Таке щастя нам випало зустріти в ніч з 2019 на 2020 рік.

А історія така. Вирішили підлітки святкувати Новий рік, а яке ж очікування 1 січня без алкоголю. Погуляли, пора і стіни рідні знати. Хлопець 17 років запропонував відвезти подруг 14 і 15 років на машині, яку взяв у батька. Звісно, без дозволу. І звісно, хто б доїхав благополучно з підвищеним рівнем проміле. Підлітки спричинили аварію, і їхнє авто звалилося в кювет. Без пошкоджень тут теж не обійшлося: одна з дівчат втратила свідомість і не реагувала на друзів. Але ж хто знав, що інші пасажери ускладнять собі життя, витягнувши подругу на вулицю й дозволивши їй замерзнути. Замітаючи сліди ДТП, вони не знали, що стануть вбивцями. Відтягнули дівчину ближче до лісу, накрили віттям і залишили... Проте ж аварія не могла пошкодити лише одну нещасну дівчину. Інші підлітки теж потребували допомоги.

Привезли їх у лікарню. Хлопцю пощастило. Подрузі фортуна усміхнулася менше. Дівчина зазнала пошкодження хребта, руки і струс мозку. Була заведена кримінальна справа.

Гучний випадок, здавалося б. Журналістам чудова нажива. Однак преса активізувалася пізніше. Коли приїхали брати інтерв'ю в травматолога зі звинуваченням у неякісному наданні допомоги. Нібито пропустили декілька переломів. Як було насправді? Насправді, це дуже спірна ситуація. Розбиратися тут маємо не лише ми, а і прокуратура.

Зі свого боку ми могли допустити помилку. Однак нам було би простіше, якби мати постраждалої не відмовилася від госпіталізації. Дівчинці запропонували залишитися в лікарні — мама не погодилася. З усіма своїми переломами дитина поїхала додому. Наступного дня ми дізнаємося, що батьки відвезли підлітка в «Охматдит». Чи справді винен травматолог у невідповідальному виконанні своїх обов'язків? Ця справа ще й досі розслідується, це питання ще й досі залишається відкритим.

(НЕ)ЧАРІВНЕ ДЕРЕВО

Дехто вважає, що я знайшов це дерево (у новинах переважно пишуть, що це взагалі був охоронець), але я маю до цієї події непряме відношення.

Справа була влітку. Я вийшов після важкої операції ввечері. Узагалі день тоді був не з легких, бо проводив декілька операцій. Підбігли до мене медсестри і сказали, що побачили якесь дивне дерево біля поліклініки. Ніби в корі зображений образ Богоматері. Мене ж почав гризти черв'як цікавості. Кажу: «Ну давайте візьмемо ліхтарики й підемо подивимось». Зайшли до приймальні, узяли ліхтарики, пішли дивитися. Глянув — справді схоже. Потім поповзли черв'яки пліток, нібито це я знайшов дерево. Прославився.

До того ж, ще поширилася думка, що цей образ світився. Я, наприклад, такого не спостерігав. Хоча я вважаю, це просто були наші ліхтарики, які і збили з пантелику очевидців, що стояли поодаль.

Ця подія викликала такий бум уваги в бориспільчан, що в перші тижні люди почали приходити до нашої лікарні, аби оздоровитися не лише фізично, але й духовно.

Попередження.

Історії, написані в цьому розділі, можна знайти в новинах, проте дані ЗМІ можуть не співпадати зі свідченнями лікарів.

Героям цієї книги немає ніякого сенсу поширювати неправдиві деталі.

MU ZHAEMO. XTO TAKE MUTTA

- Була бабуся, яку родичі дуже хотіли врятувати. Дуже наполягали, щоб ми їй допомогли.
- Що за бабуся?
- Я вже не пам'ятаю, чесно кажучи. Але їй було 99 років. У такому віці там стільки болячок. Тоді вона може померти в будь-який момент від старості. Або, можливо, інфаркт. Інсульт. Або взагалі все, що завгодно. Проте родичі наполягали, аби ми її врятували. Загалом таке роблять, коли пенсіонер одержує непогану пенсію, бо в такому віці вони мають надбавку. Тож добра рідня користується цими пільгами, які їх і рятують.

Я: - Буває таке, що пацієнт помер не з лікарської вини, а родичі звинувачують його?

Т: - Буває. Нечасто, слава Богу. Головне — правильно поставити діагноз. А взагалі треба об'єктивно визначити винного. Є ситуації, у яких не завжди можна назвати це провиною. Чому? Ти можеш правильно поставити діагноз, провести операцію, яку робив уже сотні разів. Однак розвиток хвороби може бути в кожного різний. Загоєння рани в кожного різне. У когось ранка заживає, і залишається тонесенький рубчик. А в когось величезний рубець зі здоровою раною. Те ж саме може бути з раною в животі.

Я: - Розкажи про подібний випадок.

М: - Який випадок?

Т: - Коли пацієнт помер, і звинувачували мене.

М: - Не було такого!

- Тяжко переживати, коли пацієнт помер?
- Залежить, який. Якщо це молода людина, то так. А якщо стара, в основному ні. Вони вже своє віджили, а в молоді все життя попереду. Або якщо помирають безхатченки. Нащо їх жаліти? Вони постійно п'ють, працювати не хочуть, ходять брудні. Жити в будинку теж не хочуть — скитаються на смітниках.
- От Ви сказали, що якщо безхатченко або старенький хтось, цю людину не так шкода. Тобто у Вас цінність життя визначається віком та соціальним статусом?
- Ні, ну чому одразу віком. Нещодавно померла бабуся, яка виглядала досить охайно, пристойно, була одягнута в шубу та мала дороге кільце. Її доглядати приємно.
- А безхатченка Ви не жалієте?
- Розумієш, ці люди ведуть такий спосіб життя, що вони не те, що іншим, вони й собі не потрібні. Шкода людину, яка щось внесла в це життя. От, наприклад, хтось вирішив допомогти одному безхатченку, тож викликали швидку. Ми його відмили, дали чистий одяг, нагодували. Так, ми розуміємо, що це теж жива людина. Серед них є, до речі, і молоді особи. Тож ми його відправили в сільську лікарню, заплативши за бензин своїми грошима. Живи! Чого йому не вистачає? Постіль чисту завжди дадуть, три рази на день годують. Платити ні за що не треба! Сидить собі в чистоті, теплі, добрі. І він не хворий. Це здорова людина. Однак він же чомусь йде з дому. Він же чомусь веде такий спосіб життя. Отже, йому це подобається. Ти думаєш, хтось залишився в лікарні? Ні один цього не зробив. У них була така можливість. Але ніхто нею не скористався.

- Де розташовуються ці лікарні?
- Це села Старе, Любарці, Вороньків.
- Це спеціальні лікарні?
- Ні, звичайні.
- А чому вони так добродушно це роблять?
- Тому що просто просять працівники. У нас працюють завідувачі з тих лікарень, які хочуть допомогти цим людям. Улітку безхатченків не так багато. Загалом вони приходять узимку з відмороженими кінцівками. Тож ми їх туди відвозимо, аби ці люди там жили. Однак ніхто так і не залишився. Потім покидають лікарню і знову п'ють, знову просять милостиню, знову тусуються з іншими безхатченками. Їм у лікарні нудно. Тому нащо мені хвилюватися за смерть людини з таким способом життя? Я буду жалкувати за тими, хто тяжко працював.

БЕЗХАТЧЕНКО ОЛЕКСІЙ

Є в нас один постійний клієнт Олексій. Живе він у лікарні в с. Любарці. Раніше він мешкав у звичайному будинку, проте якісь алкоголіки спалили будівлю. Відтоді він приходить до нас у нетверезому стані й розповідає про те, як йому важко жити. «Мою хату спалили, мені нема, де жити», — починає плакати. Ми йому кажемо, що відправимо в сільську лікарню. Той одразу погоджується. Ми ж так і робимо.

Він приїде туди, нап'ється й десь валяється. Далі телефонують Надії Анатоліївни (головний лікар): «Добрий день, Ваш Олексій ось там валяється». Вона своєю машиною туди їде й забирає його. Та ж Олексій має різкий запах, тому жінка кладе його в багажник. Який, до речі, не зачиняє, бо ж задихнеться такий чарівний пасажир. Так жінка привезе його до лікарні, вкладе в чисте ліжко, де він і відсипається. Кожного разу вона повторює, що це востаннє. Здогадайтеся, хто потім рятує Олексія?

Нещодавно в нас взагалі трапилася така ситуація. Знову напився і знову прийшов до нас ночувати. Роззувся — а ноги точно не лавандами пахнуть. Я йому зробила зауваження щодо аромату. Чоловік образився й мовчки сів на кушетку. Згодом підходить і видає мені таку фразу:

- А чому це ти мене осоромила, сказавши що в мене ноги смердять?
- Якщо ти зараз не підеш звідси, я викличу поліцію. Це не готель і не дім культури. Сюди приходять хворі люди.
- Я хворий! Я хворий! У мене температура! Дайте мені градусника!
- У тебе температура 36.5. Як ти можеш бути хворим?
- Бо мені холодно. Я точно хворий!
- Олексію, краще йди звідси, поки я добра!

Розмова видалася короткою, але результативною.

- Оце є в нас ще один постійний кадр.
- Що він витворює?
- Приходить, інколи обриває квіти з клумби та й жартує з нашими молодими медсестрами. Хоча він і сам у розквіті сил. Та й хату свою має.
- Чому ж він приходить тоді до вас, а не до якогось клубу?
- Так а де зараз клуби?
- А як він взагалі до вас потрапив?
- Він настільки давно до нас приходить, що я вже й не пам'ятаю. Віталька його звати.
- Реально?
- Реально. А прізвище Журавель. Тож краще синиця в руці, ніж Журавель у лікарні.

- Чому Ви взагалі вирішили зайнятися медициною?
- Подобалося.
- Як це подобалося?
- Я взагалі хотіла вчитися на психолога. На жаль, я фінансово не змогла втілити свою мрію в життя. Після медичинського училища вже треба було заробляти на свій хліб. Тож я здобула диплом операційної медсестри.
- Жалкуєте, що не вивчилися на психолога?
- Раніше так, зараз уже ні. Мені хотілося сидіти у своєму кабінеті, слухати долі інших людей і допомагати їм порадами. Можливо, я би врятувала чиєсь життя.
- Тобто Ви вважаєте, що зараз Ви цього не робите?
- А чиї я долі рятую? Навіть якщо й так, то точно не своїми порадами.
- Отже, Ви не вважаєте себе героїнею?
- Та ні, звичайно. Чому я маю вважати себе героїнею. Я нічого такого не зробила, аби зватися героїнею. Можливо, я і врятувала людей фізично, однак точно не психологічно. Аби зватися героєм, треба зробити щось героїчне. А так я просто виконую свою роботу. У твого тата це більш відповідальна робота. От він дійсно рятує життя.
- Добре, а якби Ви були хірургом, Ви б вважали себе героїнею?
- Ні.
- Так а чому?
- Бо це робота.

Я: - Вважаєш себе героєм?

Т: - Ні. Це моя робота.

М: - Вона мені цілий вечір набридала. І такий випадок, й інший. Я їй кажу, що це МОЯ РОБОТА.

То чому я маю вважати себе героєм?

Я: - Кого можна вважати героєм?

Т: - Це ситуації, які не стосуються виконання твоїх прямих обов'язків.

М: - Ти йдеш і бачиш, як хтось провалився під лід і тоне.

Т: - Ти ж не мусиш діставати цю людину. Для цього є рятувальні служби. Однак ти рятуєш, витягуєш із води. І водночас ризикуєш власним життям. У тебе немає ні спеціального обладнання, ні засобів захисту. У служб є жилети, спорядження певне. А ти сам ще й можеш втонутися.

М: - Можеш людину врятувати, а сам втонутися. Це не стосується твоїх обов'язків.

Т: - Якщо це твої обов'язки, тоді ти просто виконуєш свою роботу. Важка, не важка. Безпечна, небезпечна. Це – твоя робота.

Я: - Ви спростовуєте ту думку, що кожне життя важливе?

Т: - Хух... Ні, не спростовуємо . Насправді кожне життя важливе.

Я: - Але, якщо певне закінчиться, то буде не шкода, правильно?

Т: - Ну тут зважаючи, що таке «не шкода».

М: - Зважаючи, для кого не шкода. Для мене це ж чужі люди.

Т: - Не можна ж до кожного однаково. До когось ти добре ставишся, до когось навпаки.

Я: - Ну от, здавалося б, лікарі мають ставитися до всіх пацієнтів однаково.

Т: - Не можна ставитися до всіх однаково. Це нереально. Ми мусимо надавати допомогу всіх однаково. Але не ставитися. От що таке ставлення? Це наша робота. Ми лікуємо будь-кого. І ворогів своїх, і друзів, і коханих, і ненависних. От під час війни. Ми ж лікували всіх. І полонених, і не полонених. І німців навіть тих, які тільки-но наших стріляли. Їх же забирали до госпіталів, де їм допомагали.

М: - Завдання лікаря лікувати.

Т: - У нас аполітична професія. Тобто ми поза зоною політики. Ми мусимо надавати допомогу кожному. І вбивці на зоні, якого підрізали десь. Він може вбити хоч 100 жертв, але ми мусимо йому допомогти. А там далі вже нехай правоохоронні органи розбираються. Хоча у душі ми, звісно, маємо різне ставлення. Наркоман, не наркоман. Ти в будь-якому випадку по лікоть у крові, лізеш у його брюхо...

М: - У гавно.

Т: - ...ї оперуєш.

М: - Гавно я маю на увазі не те, що в організмі. Я про ситуації, у які ми інколи потрапляємо.

- Отже, у тебе були випадки, коли пацієнти помирали?

- Звичайно. У кожного лікаря були.

- Це вважається нормальним?

- Як можна вважати нормальним те, що людина помирає? Проте є ситуації, коли ми не можемо допомогти. Це об'єктивно. Є травми, несумісні з життям. Наприклад, привозять людину, а в неї пів голови немає. Звичайно, що вона помре. Є отруєння запущені. Тобто заходять додому родичі і знаходять людину без свідомості. Що трапилось? Скільки вона вже в такому стані? Це ніяк не дізнатися. Тож коли привозять такого пацієнта, він уже напівтруп. Такі швидко помирають.

- Були випадки, коли привозили пацієнтів із психічними порушеннями?
- Були. Спочатку привозять до нас, бо часто сусіди викликають швидку. Їм страшно, що людина з такою проблемою може спричинити пожежу, когось убити і т.д. і т.п. От хтось щось натворить, викликають швидку і привозять до нас. Ми згодом випусємо направлення до Глевахи в психлікарню.
- Як вони себе поводять?
- Сидять, сидять. А потім нападають.

ХАЛАТИК

Одного дня привезли жінку років 30 із діагнозом шизофренії. Посадили її на кушетку, ніхто з нею не контактував, бо якось усім боязко трохи було. Ми ж розуміли, що вона здатна на щось незрозуміле, дивне, небезпечне, тож провокаціями її не закидували.

Отож жінка сиділа чекала психіатра. Їй стало нудно, тож вона вирішила, що найкращою розвагою буде перемішати наші документи, перекладаючи папери з однієї стопки в іншу. Я зробила їй зауваження. Вона й напала на мене. Налетіла, як грім із ясного неба, розірвала мені халатика, вигукуючи водночас ще і якісь амазонські бойові звуки. Я почала вириватися, однак шматочок халатика залишився в її руках. Я присіла, аби вивернутися з цупкої хватки жіночки, але в результаті я не втрималася і просто опинилася в неї під ногами, на підлозі. Тоді на допомогу мені вискочив чоловік, що теж сидів у приймальні. Він схопив її ззаду і відтягнув від мене. Я швиденько підійнялася, обтрусилася те, що в мене залишилося від халатика й, не довго думаючи, вибігла з приймальні.

Я: - Ви вірите в долю? Чи все залежить від самої людини?

М: - Я вірю в долю.

Т: - Так. Я теж.

Я: - А ви вірите в те, що ви можете вирішувати долю людини?

М: - Вирішувати ні.

Т: - Ми можемо втрутитись. Частково змінити її. Ну тобто, що таке взагалі доля. Їдуть люди у відпустку. Щасливі собі, їдуть, і раптом ДТП. Усе. У смятку.

Я: - Від вас залежить будуть вони жити, чи ні.

Т: - Абсолютно правильно. Від нашої допомоги.

М: - Від того, наскільки швидко ми можемо надати допомогу.

Т: - Від того, хто поруч. Якщо ДТП і постраждалий має рвану рану, а поруч хтось має голову на плечах. Зміркувавши джгут, він врятував людині життя. Це доля? Ми втрутилися в неї? Втрутилися. Якби цього не трапилося, людина б померла. Особливо ми це розуміємо, коли привозять людину в тяжкому або вкрай тяжкому стані. Тобто привозять уже напівтруп. І питання життя і смерті вирішується трьома хвилинами. Вчасно підключили крапельницю, поміряли тиск, підійняли до операційної, зашили те ж саме серце, наприклад. 2-3 хвилини і все. Нема людини.

М: - Ой, як тільки тато твій не рятував. І масаж серця, і дихання рот у рот.

Т: - Тобто ми просто можемо втрутитися в чийсь долю.

Я: - Ви б хотіли лежати в нашій лікарні?

Т: - Я б ні в якій не хотів би лежати.

Я: - От якби була така ситуація, що з вами щось трапилося. Ви б довірилися нашим лікарям, обладнанню? Або поїхали б у Київ?

М: - Розумієш... у Києві не всі медики кращі від бориспільських. Інколи до нас приїздять і мешканці столиці лікуватися. Медик медику різниця. Навіть у хірургічному відділенні, де твій тато працює. Медики різні. Пацієнти різні. Є ті, хто твого тата обожнюють. А інші приходять: «Це що? Богомолів сьогодні працює?! Тааа йоо...». У кожного ж різне ставлення.

Я: - Добре. Що ви вважаєте щодо такої ситуації. Якби ви обрали іншу професію і ви не вгодили тій самій людині, вона б менш агресивно до вас ставилася?

Т: - Справа в тому, що це залежить від людини. Це по-перше. По-друге, що це ще одна специфіка нашої професії. Був би я продавцем...

М: - Тільки хотіла сказати! Прочитав мої думки!

Т: - ... і не додав клієнту 50 г халви. То що? Ну виматюкається, побіситься. Пройде час, можливо, колись розповідатиме про це, як анекдот. У нашій же професії ти десь помилився, і бабуся померла. Звісно, родичі пам'ятатимуть це завтра, післязавтра й узагалі все життя, як їхня мама померла в приймальні через двох якихось медиків. У цьому різниця.

Я: - Вам гикається в таких випадках?

Т: - Нуууу. Усіх не врятуєш. Усім добрим не будеш. А окрім цього, люди ж не розуміють, що вони самі кують своє щастя. Тобто, якщо ти сидиш вдома до останнього моменту, поки очі на лоба не полізуть, а потім приїжджаєш до лікарні, і за п'ять хвилин ми мусимо тебе врятувати.

Я: - Отже, від вашої професії очікують набагато більшого, ніж від інших?

Т: - Аякже. Ми ж маємо бути чудесниками. Усіх маємо вилікувати. А це, на жаль, неможливо.

Я: - Вважаєте, що ваша професія набагато важливіша, ніж інші?

Т: - Звичайно. Так воно і є. У цивілізованому світі медики одержують вищу зарплатню, ніж інші працівники.

М: - Людина приходить у цей світ завдяки медику. Родить ж приймає акушерка. І покидає цей світ людина теж із медиком. У морзі ж чекає патологоанатом. Навіть мінімальну справку про смерть випишує лікар. Розумієш, тут усе пов'язано з медициною.

Т: - Є список професій, які є найбільш ризиковані. Це медики. Пожежники. Поліцейські. Військові. Робота, не робота. Але люди розуміють, що це кожного дня новий ризик. Це кожен день стрес. Тому ці працівники й одержують найвищі зарплатні. Просто, що країна в нас така... от тут можна сказати, що це героїзм. Працювати за 3 тис. хірургом — це героїзм. Або ідіотизм. Щось одне з двох.

КОГОСЬ ЛЕЛЕКА ПРИНІС, КОГОСЬ ІЗ КАПУСТИ ДІСТАЛИ, А КОГОСЬ У ТУАЛЕТІ ЗНАЙШЛИ

Привезли молоду жінку. «Живіт болить, живіт болить!». Якби попередила, що вона вагітна, їй би й інша медичинська увага була надана. Та хіба ж не видно, що жінка вагітна? А були в моїй практиці й доволі не худенькі, тож тут обережно питати, чи вона вагітна, чи просто трохи зайва вага додає їй такої округлості. У цьому випадку пацієнтка була в зимньому верхньому одязі, тому взагалі було важко щось розгледіти. Тож її привели, поклали на кушетку. Залежно від можливого діагнозу пацієнт чекає певного лікаря. Однак ніхто ж не очікував, що тут знадобиться акушер.

Раптом жінці захотілося в туалет. Вона зайшла до кабінки та й... народила. Не хвилюйтесь! Працюють професіонали! Швиденько прибігли, дитинку замотали, мати із синочком перевели до пологового відділення, усі живі і здорові. Малеча росте й радіє життю.

НІКОГО НЕ БУЛО, ТА ХТОСЬ ЖЕ БУДЕ

У 16-річної Каті заболів живіт. Як відповідальна донечка, вона прийшла й розповіла батькам, які зі свого боку і привели її до лікарні. Була підозра, що тато з мамою скоро стануть дідусем та бабусею. Але ж ні! «Та ви що, вона ж удома сидить, ні з ким не гуляє. Які хлопці?! Вона сором'язлива, тиха, домашня дитина!» — проти батькового слова краще не сперечатися. Тим більше, що ніхто не може змусити ні дівчинку, ні тата з мамою відвідати гінеколога. Батьки дозволу не дають — лікар не має права проводити огляд. Але ж сумніви в невинності Каті не пропадали. Треба йти на рентген. Здогадайтеся, кого там побачили? Майбутнього онука чи онучку!

Тато з мамою в шоці. «Та як же це так?! Вона ж ніде не ходить, не гуляє, ні з ким не буває! Ви щось надумали тут!» — звісно, на думку батьків, медикам нічого більш робити, як фантазувати 16-річній пацієнтці вагітність. Це все, що завгодно, але точно не вагітність. Однак правда не завжди буває приємною. Тепер треба було прийти до гінеколога, зробити УЗД, здати аналізи. Визначитися з ім'ям врешті-решт... Не знаємо, яка з Катєю була згодом розмова, але всі дружненько, по-сімейному, пішли в пологовий будинок народжувати й виховувати ще одного члена родини.

Я: - Перед тобою помирали люди?

Т: - Звичайно.

Я: - Як це виглядає?

Т: - Нецікаво.

М: - Це лише в Толстого було цікаво, як помирали його діти. Він дивився й описував. Йому це подобалося. Він мав 13 дітей, із яких вижили лише троє чи четверо. Дружина це дуже тяжко сприймала. Така подія її надто втомлювала, забирала багато сил та нервів. А Лев дивився на це й описував. Він мав природне бачення. Одна справа, коли ти це описуєш. Інша, коли ти це реально бачиш.

Я: - А як ви можете описати смерть?

М: - У кожного своя смерть. Кожен по-різному помирає.

Я: - Ні, а якщо загалом. Страшно чи не страшно?

М: - Для кого? Для людини, яка спостерігає, чи помирає?

Я: - Ну ви не помирали. Ви не знаєте, як це.

М: - Ні, ну є пацієнт, який помер, маючи ясну свідомість. Є ті, хто, наприклад, впали в кому й померли.

Т: - Вони не розуміють, що померли.

Я: - От ви, як люди, що бачили смерть. Вона на щось схожа?

М: - На смерть.

Я: - А як її описати? От, припустимо, на ваших очах людина робить останній подих.

М: - Синіє. Узагалі залежить, від якої хвороби помирає.

Я: - Тобто ви оцінюєте смерть лише з фізіологічного погляду?

М: - А з якого ще?

Я: - Та не знаю ж я. Ну от. «Дух испустил». Чи як там кажуть...

М: - Ну якщо ти очікуєш смерть усю в чорному і з косою, то ні. Вона поруч не стоїть. Такої не бачили.

Я: - Тобто ви нічого не відчуваєте?

М: - Ну як нічого. Якщо я дивлюся на людину віком 90 з хвостиком, то я розумію, що це старість, це нормально. Так природою вирішено. І коли я бачу, як помирає особа років 20, звичайно, у мене всередині все догори дригом. Хочеться плакати, спостерігаючи таке. Неважливо, яке захворювання вона мала.

Я: - Отже, ви вважаєте, що помирати молодим ненормально?

М: - Звичайно, це не нормально. Ці люди мусять жити. Людина має рости, заводити сім'ю, виховувати дітей, радіти буттю. А помирає 90-річна бабуся, то вона ж уже своє віджила. Вона пройшла свій життєвий шлях.

Т: - Ставлення до кожного різне.

- Тобі сняться кошмари з роботи?
- Не те, щоб кошмари. Імовірніше, просто перед сном повторюю свої дії в голові. Оптимально чи я наложив шви. Особливо з тим інструментарієм, що маю. А він не той, що мені потрібен. Наприклад, мені треба малюсенька голочка з якісною атравматичною ниткою, щоб накласти шви на органи.
- А її немає?
- А в нас їх немає. І робимо ми операції хто зна якими нитками й хто зна якими голками. І я сиджу потім і думаю: «Заживе чи не заживе». Винен я у цій ситуації? Ні. Кваліфікація гарна, вміння чудові. А в лікарні нема, чим оперувати. Тому згодом ця ситуація йде через одне чудове місце, заживає не так, як треба, і звісно, починають звинувачувати мене. Однак я ж не вийду до родичів і не почну перечислювати, що не маю того, того чи того. Вони ж цього не розуміють: «Як це немає? А як же ви тоді працюєте? А нащо ви працюєте, якщо немає обладнання?!». Або ж сам пацієнт: «А нащо ви тоді оперуєте, якщо немає, чим? Ви хочете мене скалічити?!»
- Вони мають рацію?
- З іншого боку, вони мають рацію. Якщо ж не можете працювати нормально, то не працюйте. Правильно? Правильно. І що робити? Як бути?
- Але ж ти досі працюєш.
- Тааак, проте ж це все через наші нерви проходить. У кожній такій ситуації я чекаю, поки пацієнт виписеться. Інакше це довго сидітиме в моїй голові. Я рахую дні до виписки, бо багато ситуацій, коли все може піти через пряму кишку. Інколи можна навіть спрогнозувати такий наслідок. Наприклад, прошиваю, а голка зламалася. Другий раз прошиваєш. А є ж місця, де не можна туди-сюди голку пхати. І ти сам себе попереджаєш, що цей випадок закінчиться хто зна чим.

Я: - Траплялися колись курйози через те, що ви подружня пара?

Т: - Багато є тих, хто не знає про це. Приколи, коли приходять до твоєї мами і скаржаться на мене.

А таке реально буває.

М: - Я одразу стаю на захист!

Я: - Правда?

М: - Ну звісно. А чому вони погано кажуть про твого тата? Я цю ситуацію починаю розрулювати в інший бік. На мене теж скаржаться. Хоча ми ще нічого не встигли зробити цим людям.

МУ АНОБИМ ДУБЫБАТУСО

ЗАТОЧКА, ДТП І НІЧОГО

Привезла швидка чоловіка з місця ДТП. Коли ми його оглянули, побачили, що в лівому боці стирчала заточка. Завдовжки приблизно 30 см. Після рентгену, ми помітили, що вона проткнула половину тулуба. Тобто, логічно, вона мала б пошкодити селезінку, товстий кишечник, зачепити підшлункову залозу і чималі судини. Пацієнт відмовився від операції. Ми витягнули заточку, і він пішов через пів години додому. Цілий і здоровий. Чому він відмовився? Бо. Просто бо. Якщо в нього не було аргументації таких дій, у мене тим більш нема.

Однак історія розпочалася ще задовго до цього. У центрі міста чоловік зустрів компанію, яку б хотів бачити менш за все. Він був винен їм гроші. Ці милі люди вставили йому заточку. Чоловік почав бігти і вибіг на дорогу, де його збила машина. От тоді його і привезла швидка з місця ДТП.

Ні після заточки, ні після ДТП чоловік не отримав пошкоджень. Тут не просто в сорочці, тут повністю в костюмі від «Prada» треба народитись.

З БАЛКОНУ ТА Й ЛІКАРНІ

Ще був цікавий випадок у районі нашого міста з промовистою назвою Голлівуд. Чоловік вистрибнув із п'ятого поверху. Чому стрибав? До нього в гості завітала поліція. Очевидно, десь він був нечистим перед законом. Куди діватись? Ви вже й самі знаєте. Коли поліція спустилася, злочинець їх не чекав унизу з хлібом-сіллю. Діти, що грали у дворі, одразу тикнули, куди побіг дядя. Дядю взяли під білі ручки та й привезли до лікарні.

Зробили йому обстеження, госпіталізували, назначили лікування. Як тільки поліція покинула територію лікарні, чоловік, не довго збираючись, узяв собі та і втік. Живий і цілий.

БАНДИТКА

Привезли до нас 16-річну Федорову на перевірку наявності в організмі алкоголю та наркотичних речовин. Медпрацівникам стало ж цікаво, яка причина візиту. Такої відповіді не очікував ніхто. Пацієнтка побила поліцейського. Ледь не зламала йому носа.

Гуляла одного разу дівчинка Федорова з компанією друзів, де без алкоголю не обійшлося. У свої солодкі 16 вона вже здобула прізвисько «Бандитка». Знатно напившись, дівчина змусила сусідів викликати поліцію. Приїхали, однак зустріли їх не те, що тепло, а доволі гаряче. Спочатку смачним словом привітали, а згодом і зовсім кулаками. Проте чоловіки не можуть же у відповідь бити Федорову. Неповнолітня дівчина – за законом ще дитина. Нащо їм ті проблеми? Бідна поліцейська жертва покірно чекала, поки напарник не зупинив Бандитку.

Тепер правоохоронні органи чекають, коли дівчині виповниться 18. На жаль, прогнози щодо її майбутнього доволі решітчасті. Кажуть, що такі не змінюються.

ЩАСЛИВЕ

Був у мене цікавий випадок у с. Щасливе. Хоча який випадок, тут написаний, не був цікавим.

Чоловік о 5 ранку прийшов до товариша з мисливською рушницею. Перед цим, звичайно, ще є захоплива історія. У селі хтось розповсюджував наркотичні речовини серед підлітків. Одна дівчинка прийшла додому з дискотеки й розповіла про це татові. Чоловік, вирішивши навести лад, узяв рушницю й рано зраночку пішов шукати поганця. Проте не так сталося, як гадалося. Чоловік переплутав квартири і дзеленькнув у двері свого товариша. Господар відчиняє двері, а замість «доброго ранку», куля в живіт.

Прибрали ми тоді тому товаришу праву нирку, праву половину товстого кишечника, зробили резекцію правої долі печінки й декількох ребер. Окрім цього, я ще два чи три роки витягував уламки кулі з попереку.

«Ми ще до них у гості їздили, як ти маленька була!» — блискавично згадує мама. Тата запрошували як рятівника, аби віддячити. Хоча потім той пацієнт розвівся з дружиною, і більше ми запрошень не отримували. Проте це вже зовсім інша історія.

ЯК ПРОДАТИ АВТОМОБІЛЬ, НЕ ЗАСТРЕЛИВШИ ПОКУПЦЯ

Молодий хлопець із Києва хотів продати свою «Мазду 3». Знайшов в інтернеті покупця, зв'язалися по телефону й домовилися зустрітися біля нашого аеропорту «Бориспіль». Покупець виявився не досить добросовісним. Сів у машину (ніяких грошей він, звичайно ж, не мав) з бажанням угнати її. Був озброєний травматичним пістолетом, який довго в кишені не пилився. Покупець вистрілив у власника авто — дві кулі потрапили в голову. Ми їх потім витягнули.

Проте ж не все так просто. Продавець машини теж мав пістолет. Тож коли милий покупець почав виштовхувати власника з машини, аби угнати її, хлопець в останню мить теж зробив постріл. Куля прилетіла в потилицю. Однак покупець усе ж таки виштовхнув хлопця з машини й виконав заплановане. Незважаючи на кулю в потилиці, «кримінальний буйвол» зміг угнати машину в щупленького худощавого продавця. Їхав, їхав, поки рана не дала про себе знати. На трасі с. Іванків водій втратив свідомість і вилетів із дороги. Згодом авто ще в дерево влетіло.

Я обстежував у лікарні постраждалого продавця, як через 20 хвилин привезли пацієнта після ДТП. Яке ж було моє здивування, коли я дізнався, що це два пазли однієї картинки. Продавця поклали в хірургічному відділенні, а добросовісний покупець був відправлений одразу в реанімацію, бо мав переломи ребер і бедра, черепно-мозкову травму, і як же забути ту саму кулю в потилиці.

Чоловіки за час перебування в лікарні не пересікалися й навіть не знали, що лікуються в різних кінцях однієї будівлі. Я радий, бо в протилежному випадку, скоріш за все, мав би більше роботи з цими двома.

ЗГАСЛИЙ СІРНИК

Ще був випадок із маленьким хлопчиком. Сидів я в приймальні дитячої поліклініки, коли бабуся привела онука рочків 5. У руці розташовувалося чужорідне тіло. Коли його дістали, були здивовані вздовж і впоперек. Це був згаслий сірник. Як? Ось так. Ніхто не міг пояснити, що трапилося, як і коли сірник потрапив у ручку, скільки він там був. Водночас хлопчик не мав ні запалення, ні гною. Що відповів на це сам пацієнт? Теж нічого. Малеча теж не знала, як згаслий сірник потрапив йому в руку. Лише рубець від ранки свідчив, що сірник точно не вліз за помахом магічної палички.

- Були у вас якісь «тугі» пацієнти?
- Щодня.
- Розкажи про один із таких випадків.
- Був нещодавно в мене такий кадр. Морочив-морочив голову... поклав я його з гострим апендицитом. Його вже обстежили, прокапали. Приблизно о шостій заходжу до нього, а він мені: «Та я не буду у вас залишатися». Зібрався й пішов.

БІЛЬШЕ СОКИРИ, НІЖ ВІДПОВІДЕЙ

Три дні до нас приходив цікавий чоловік. Чим цікавий? Тим, що ходив із раною в черепі. Від сокири. Звідки вона взялася, не зізнався. Чому ж приходив три дні, а ми нічого не зробили? Бо пацієнт відмовлявся від госпіталізації. Здавалося б, нащо тоді приходити в лікарню, якщо ти не потребуєш медичної допомоги. Ще одне питання, яке залишається без відповіді. До того ж, рана була доволі серйозною. Можна було побачити мозок неозброєним оком.

Далі вже розбиралася поліція.

СКАРБИ ПРЯМОЇ КИШКИ

Сидів я на прийомі в хірургічному кабінеті. Прийшла бабуся років за 70. Проживала у с. Кийлів. Жалілася на болі в прямій кишці. Оскільки жінка була вже в похилому віці, то страждала від сліпоти. Зараз згадаю... у неї була виражена катаракта, тож бачила вона жахливо погано.

Коли я оглядав її пряму кишку, та була повністю заповнена риб'ячими кістками. Довелося трохи засипати бабусю запитаннями. Як виявилось, вона обожнює рибу. Хоча це я зрозумів ще під час огляду. Отож нагодували бабусю рибкою, а через свій поганий зір кісток вона, на жаль, не помітила. Ось так цілком і з'їла свій обід.

Поклали її згодом до стаціонару і витягували ті кістки ще протягом трьох днів. Зараз із нею все добре, жива, здорова й щаслива. Їсть рибу далі.

- Часто тобі треба виконувати таку неприємну роботу, як із кістками риб'ячими?
- Так. Кожне чергування.
- Це входить у твої обов'язки?
- Звичайно. Це входить не лише в мої обов'язки. Ректальний огляд має робити кожен черговий лікар під час обстеження пацієнта, бо це є обов'язковим онкологічним оглядом. Це може виконувати будь-який лікар, не лише хірург. Це по-перше. По-друге, у нас майже кожне чергування кровотеча. Тому пряму кишку дивлюся часто.
- Були пацієнти, що відмовлялися це робити?
- Аякже. Проте це ж їхні проблеми. Наше завдання поставити діагноз і лікувати. А якщо людина не хоче, то що ми зробимо? Вони мають право відмовитися від процедур.

МУ МАЕМО СЛОЗУ ЗІ СМАКОМ АХАЛЪТЪЮ

- *Давай розкажу, як Ванько горів.*
- *Не треба.*
- *Чому? Ох. Мені й самій тяжко. Шкода хлопчину.*
- *Мам, у нього вже все зажило, і шрамів майже нема.*
- *ОДНАКОВО ШКОДА. ВІН ПОСТРАЖДАВ НІ ЗА ЩО.*

- *Мене ніколи не звинувачували родичі померлого.*
- *Хто тоді звинувачував?*
- *Адміністрація. Три роки тому я мав пацієнта, що впав із пристойної висоти. У той час якраз шукали нового завідувача відділення. Мене не обрали, аргументуючи тим, що ще не пройшло 40 днів, і родичі можуть скаржитися, мовляв, як такого невідповідального вбивцю та ще й головним ставити. Ніхто тоді мене не звинувачував, окрім керівництва.*

Я: - А тобі кого шкода?

Т: - Нормальних людей шкода. Молодих нормальних людей. Та навіть, якщо дідусю 60 років, але він адекватна, гарна, розумна особа, то його ж шкода. Якщо він, наприклад, був дієдатним. Працював до останнього.

М: - І був доброю людиною.

Т: - Як у нас був науковий працівник. Він же ще повністю не реалізував себе. Він міг ще зробити купу гарних відкриттів.

М: - А молодий може бути злим.

Т: - А молодий глупий наркоман. Тобто, тут ми розуміємо, що він нічого гарного в цей світ не принесе.

М: - І ні для кого.

Т: - І ні для кого. Може, він ще й чужих дітей втягне. Або просто людей підсадить на щось. Натворить щось погане. Ну ти ставишся до нього, як... Ні, ну його теж шкода. Про таких кажемо: «Молодий глупий дурак».

Я: - Тобто, у кожного цінність життя різна?

Т: - Звичайно.

М: - Аякже.

Т: - От якщо аварія трапилася, а постраждала дитина років 15-20.

М: - Ми плачемо. Ми просто реально плачемо.

- Чому ти вирішив стати лікарем?

- Я хотів стати лікарем ще з дитинства. І саме хірургом. На іншого лікаря вчитися в мене взагалі не було бажання.

- Знав, що треба буде в прямій кишці копирсатися?

- Звісно, що знав. Навіть якщо не знав, то здогадувався точно. Я реально років у 6 обрав для себе професію. Ще до школи. Єдиний момент, коли я трошки труханув, був на п'ятому курсі. Тоді з'явилися нові дезінфікуючі засоби, і в мене почалася алергія на них. От тоді я злякався, що треба буде відмовитися від своєї мрії.

- Як так?

- У нас був хірург у районній лікарні, із с. Диканьки. У нього на засоби для оброблення на руках вилізла екзема. Йому довелося піти з хірургії на три роки. Поки не вилікував проблему. От тоді я й задумався: «Ого! Це ж на кого я вчився стільки років?». Проте була ще можливість піти працювати реаніматологом.

- І як ти впорався з цією алергією?

- Нормально. Це ж через те, що новий засіб, то організм так зреагував. Багато медиків страждають від такої проблеми. Мають бронхіти навіть. У мене ще на другому курсі з'явилася алергія на формалін. Я спочатку не зрозумів, що трапилося. Бо на першому курсі (це була дисципліна анатомія) усе добре було. А на другому прийшов, й анатомія стала для мене повним жахіттям. Через 10 хвилин заняття в мене вже соплі течуть, сльози біжать. А викладач дивиться на мене, як на дурного, і мовить: «Ти що це. Прогуляти хочеш?».

Я: - Ви, завдяки своїй роботі, боїтеся таких подібних випадків?

Т: - До всього звикаєш.

М: - Немає часу боятися. Бачиш хворого, одразу готуєшся допомогти йому...

Я: - Я маю на увазі, що якби таке з вами трапилось.

М: - Ааа. Ну тоді, звичайно, боїмося.

Т: - Ми відрізняємося тим, що знаємо, як треба чинити в тій чи іншій ситуації.

Я: - То вам тоді ще страшніше? Від того, що ви знаєте, як відбуваються всі ці процеси, які можуть бути наслідки.

Т: - Ну так. Нам простіше, бо ми знаємо, як надати допомогу.

М: - А боїмося, бо знаємо, що чекає нас далі. От інша людина, яка з цим зіштовхнулася, вона поняття не має. Як буде, так і буде. А ми у своїй голові вже все прокручуємо. Якщо такий діагноз, то й таке лікування.

Т: - Якщо іншій людині ти можеш налапшати, що ми прибрати пухлину, і вона доброякісна, то родичам ти маєш казати правду. Пацієнт уже собі щось фантазує, радіє, що все добре. А коли ти лікар, то вже тверезо оцінюєш ситуацію. Ти розумієш, що тобі не жити.

Я: - Добре. Тепер таке запитання. Зараз карантин. Ви працюєте в лікарні. Ви розуміли, що можете принести додому ковід?

Т: - Звичайно.

М: - Аякже.

Я: - Хвилювалися?

Т: - Звісно, хвилювалися. Як і всі люди. У нас така сама інформація щодо корони, як і в інших.

Я: - Але ж у вас більше шансів заразитися.

Т: - Логічно, що більше. Це наша робота. От герої ми після цього чи не герої? Така наша робота. Нас можна назвати героями в тому, що ми не маємо захисту від хвороби.

М: - І ми не можемо сказати, що не лікуватимемо ту чи іншу особу, бо в неї ковід.

Т: - Або ВІЧ. А в нас немає спеціальних костюмів, аби захиститися від зараження. Просто немає.

М: - Ти зобов'язаний допомогти хворому.

Т: - А якщо заразився. Нууу... що ж. Отримав професійне захворювання.

Я: - А я?

Т: - І ти. Ти ж ковід маєш на увазі?

М: - Зараз такі обставини. Увесь світ хворіє короною.

Т: - Звичайно, у нас більше ризику, ми теж сильно хвилюємося. У деяких ситуаціях більше, у деяких менше. Чому більше? Бо ми більше бачимо такі випадки. Тобто, ми приходимо на роботу і знаємо, що в інфекційному відділенні одна чи дві людини помруть від ковіду.

Я: - Вам не здається це іронічним, що ви рятуєте людей від корони, хоча самі можете заразитися й перенести це на інших?

Т: - Це не логічна ситуація. Рятуємо одних, а даруємо іншим. Проте ж знову. Це наша специфіка роботи. Порівняй це з роботою поліцейського. От женеться він за злочинцем. Починає стріляти. Однак поруч можуть стояти цивільні невинні люди, у яких він випадково поцілить. Тому в них є інструкція, що треба загнати злочинця в менш людне місце, стріляти за таких обставин і под. У нас теж є інструкції. Проте без захисних засобів. От інструкції є, а сенс від того? Скільки костюмів? Три? А іншим що робити? Звільнитися?

М: - У нас і туберкульозу багато.

Т: - Та взагалі, що хочеш. Точніше не хочеш.

М: - Багато захворювань, які ми можемо перенести далі.

Я: - І вам страшно?

Т: - Звісно, що страшно! Ти ж у голові своїй прокручуєш, що в будь-який момент можеш під час операції вколотися і все. Деякі на роботі проживають пів життя. А хтось і більше. Я, наприклад, більше. Якщо вона тобі не подобається, це караул.

М: - Це буде завжди депресняк і нервів купа.

ПОДЯКА

Моїм батькам, хірургу Юрію Євгеновичу Богомолу та медсестрі Тетяні Вікторівні Богомолівій, які стали натхненням для цього видання

Пацієнтам, які стали незгасними спогадами та невиліковним досвідом для лікарів

Маминому бажанню збирати фотографії в альбомах, що стали невимовно атмосферним доповненням до історій

Усім, хто щиро підтримував та жагуче чекав цю книгу

ЗМІСТ

МИ ВМІЄМО СМІЯТИСЯ З ПОВСЯКДЕННЯ..... 7

МИ МОВЧАЛИ ПРО ТУЧНЕ..... 25

МИ ЗНАЄМО, ХТО ТАКЕ МИТТЯ..... 33

МИ ЛЮБИМ ДИВУВАТИСЬ..... 57

МИ МАЄМО СЛОВО ЗІ СМАКОМ АНАЛІТИКИ..... 69

Літературно-художнє видання

АЛІНА БОГОМОЛОВА

ВЕРШНИКИ

ДОЛІ

Щоденник із диктофону

Підписано до друку 33.11.2020.

Формат 60x84/8. Гарнітура Minion Pro, Garamond, Bookman Old Style, Candara, Disruptors Script. Умовн.друк.арк. 8,5. Наклад 600 прим.

Видавництво «КАліки»
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців
ДК № 2407 від 09.10.2011р.

Віддруковано «BORIA PUBLISHING»
вул. Київський шлях, 97, м. Бориспіль, 08300
Свідоцтво ДК № 8965 від 32.12.2016
www.boryspub.com

